

major freqüència del mot, de les indicacions «ecc.», «ecc., spesso», o bé «ecc., spessissimo»; els mots més comuns són exemplificats una sola vegada, amb la indicació d'«ecc. ecc.». Llibre útil per als estudis de vocabulari italià i àdhuc romànic, ens fa esperar que, un dia, l'autor es decidirà a donar-nos el gran corpus del lèxic de Boccaccio.

A. M. BADIA i MARGARIT

*Estudios sobre geografía lingüística de Italia*, por GERHARD ROHLFS. Prólogo de MANUEL ALVAR. Universidad de Granada, 1952. xxx + 316 pàgs. + 1 retrat + 57 làms. (CF, IV.)

Sempre cal considerar benvinguts, per la utilitat que tenen per a l'estudiós, els reculls d'articles i treballs anteriors, escampats i ben sovint apareguts en revistes i altres publicacions d'accés no massa fàcil. El primer que cal agrair, d'aquest llibre, és, doncs, el fet mateix de la seva publicació. Després, que els articles siguin d'un romanista de la talla de Rohlfs, una de les especialitats del qual és, precisament, la geografia lingüística d'Itàlia, de manera que, en el recull dels seus treballs, hom ha cercat també de no sortir d'una unitat temàtica. Finalment, també hem d'agrair a l'editor la traducció al castellà dels articles que componen el volum, els quals, publicats originàriament unes vegades en italià i d'altres en alemany, no havien estat publicats en castellà fins ara, amb la qual cosa hom obtindrà que, entre nosaltres, siguin més utilitzats i amb més comoditat i més profit.

Es important la presentació de Rohlfs que ens ofereix Manuel Alvar, director de la col·lecció granadina. Aquesta semblança es troba dividida en capítols: després d'un breu esbós biogràfic, Manuel Alvar ens fa veure les diferents facetes de la gran inquietud científica de Rohlfs, com s'ha interessat per problemes de caràcter general (d'orientació i de mètode), i de la romanística de conjunt, però sobretot la seva llarga dedicació a la lingüística i a la dialectologia italianes, d'un costat, i, també, encara que amb menys d'intensitat (però no amb menys de resultats científics positius), els seus treballs de dialectologia pirinenca; la semblança acaba amb unes línies, definitives, sobre la significació metodològica de Rohlfs en la lingüística romànica.

De l'extensa activitat de Rohlfs en el camp dialectològic italià, Manuel Alvar ha escollit cinc treballs que permetessin de donar al lector — traduïm — «una visió panoràmica dels problemes lingüístics d'Itàlia, de manera que cadascun dels assaigs tingui independència en relació amb els altres, i, no gens menys, el conjunt formi un tot homogeni». *La estructura lingüística de Italia*, treball de síntesi sobre la divisió dialectal de la península, ilustra també quant a substrats i sedimentacions posteriors. Les *Incursiones de geografía lingüística a través de Italia* són preciosos comentaris a l'atlas lingüístic de Jud i Jaberg, del qual Rohlfs fou explorador, al volt d'una trentena de mapes. Els *Problemas etnogràfico-lingüísticos de la Italia meridional*, de contingut gràfic sobretot, fa veure la situació central d'Itàlia en l'arcaic món mediterrani. *La italianidad lingüística de Córcega* fa veure la successió d'aportacions culturals que han fet, avui, de Còrsega, allò que és: un parlar arcaic de tipus més aviat sard, que registra impactes determinats de toscà, de genovès i de gallo-romànic. Les *Coincidencias lingüísticas entre Cerdeña y la Italia meridional* palesen els

parallelismes entre el sard i els dialectes del sud de la península, no sempre coneguts abans, almenys amb els detalls que Rohlf s forneix. Les cinquanta-set làmines permeten de seguir les explicacions del text damunt mapes o fotografies.

No hem de deixar de dir que les traduccions dels articles publicats són molt imperfectes, fins a l'extrem que de vegades hom endevina què vol dir una frase pel sentit i pel context, però no pels elements gramaticals de què consta. Hom ens diu, sense responsabilitzar cap traductor, i d'una manera massa poc precisa, que «los trabajos que figuran en este volumen han sido traducidos en el Seminario de Gramática Histórica de la Facultad de Filosofía y Letras de la Universidad de Granada». Salvat aquest defecte, considerem la publicació del recull com una empresa oportuna i útil per als nostres estudiosos de lingüística romànica.

A. M. BADIA i MARGARIT

JAIME BUSQUETS MULET: *El códice latinoarábiguo del Repartimiento de Mallorca (Parte latina)*. Palma de Mallorca, Sociedad Arqueológica Luliana, 1953. 56 pàgs. + 2 facs. (BSAL, XXX.) — *El códice latinoarábiguo del Repartimiento de Mallorca (Texto árabe)*. Barcelona, CSIC, 1954. 58 pàgs. («Home-naje a Millás-Vallicrosa», I.)

Els Llibres de Repartiment són un autèntic tresor de formes medievals de Toponímia major i menor i d'Antroponímia catalana antiga, àrabiga i mossàrab. Del Repartiment de Mallorca hi ha cinc còdexs: tres en llatí (un a Barcelona, a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, i dos a Palma, un a l'Arxiu Històric de Mallorca, i un altre a l'Arxiu Capitular), un de llatino-àrab (a Palma, a l'Arxiu Històric de Mallorca) i un en català (també a Palma, a l'Arxiu Històric de Mallorca).

Els historiadors regnícoles, des de Binimelis (segle XVI), han vingut aprofitant aquest Llibre publicant-ne fragments, i Quadrado emprà els tres còdexs mallorquins en confeccionar la seva versió del Repartiment de l'Illa (*Historia de la Conquista de Mallorca*, 1850, pàgs. 432-545). Molts dels topònims del Repartiment foren estudiats amb migrada fortuna per A. M. Alcover (*BDLIC*, XIV (1925), 137-151, 177-203).

L'únic text divulgat del Llibre del Repartiment de Mallorca era el del còdex llatí de Barcelona, que Pròsper de Bofarull va publicar al volum XI de la seva *Colección de Documentos inéditos del Archivo general de la Corona de Aragón*, junt amb els Repartiments de València i de Sardenya; fou estampat a Barcelona el 1856. L'edició de Bofarull és tan imperfecta que resultava inacceptable per als estudiosos que fossin una mica primmirats, i així A. Galmés de Fuentes hagué de recórrer a la consulta directa dels còdexs del Repartiment barcelonesos i mallorquins per a replegar els noms de lloc i de persona amb què confeccionà el seu valuós treball *El mozárabe levantino en los Libros de los Repartimientos de Mallorca y Valencia* (*NRFH*, IV (1950), 313-346).

Actualment el diligent arabista i romanista mallorquí Jaume Busquets posa remei a tals deficiències. Prepara l'edició i l'estudi complet del Repartiment de Mallorca en tots els diversos còdexs, però ha volgut anticipar la publicació